

INSTYTUT TECHNIKI BUDOWLANEJ
PL 00-611 WARSZAWA, ul. Filtrowa 1, www.itb.pl

CZŁONEK EOTA i UEAtc

KRAJOWA OCENA TECHNICZNA ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2

Niniejsza Krajowa Ocena Techniczna została wydana zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie krajowych ocen technicznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1968) przez Instytut Techniki Budowlanej w Warszawie, na wniosek:

EFAR W. Narożny, E. Pukacka-Mruk Spółka Jawna
ul. Gołężycka 27, 61-357 Poznań

Krajowa Ocena Techniczna ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 stanowi pozytywną ocenę właściwości użytkowych poniższych wyrobów budowlanych do zamierzonego zastosowania:

Kurki kulowe EFAR

Data ważności Krajowej Oceny Technicznej:

23 maja 2028 r.

DYREKTOR
Instytutu Techniki Budowlanej

dr inż. Robert Geryło

Warszawa, 23 maja 2023 r.

Dokument Krajowej Oceny Technicznej ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 zawiera 20 stron, w tym 2 Załączniki. Krajowa Ocena Techniczna ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 zastępuje Krajową Ocenę Techniczną ITB-KOT-2018/0483 wydanie 1. Tekst tego dokumentu można kopiować tylko w całości. Publikowanie lub upowszechnianie w każdej innej formie fragmentów tekstu Krajowej Oceny Technicznej wymaga pisemnego uzgodnienia z Instytutem Techniki Budowlanej.

Instytut Techniki Budowlanej

ul. Filtrowa 1, 00-611 Warszawa

tel.: 22825 04 71; NIP: 522000 93 58; KRS: 0000158785

1. OPIS TECHNICZNY WYROBU

Przedmiotem niniejszej Krajowej Oceny Technicznej ITB są kurki kulowe EFAR, produkowane przez EFAR W. Narożny, E. Pukacka-Mruk Spółka Jawna, ul. Gołężycka 27, 61-357 Poznań, w zakładzie produkcyjnym w Chinach.

Krajowa Ocena Techniczna obejmuje kurki kulowe EFAR typów podanych w tablicy 1 i przedstawionych na rysunkach A1 ÷ A9.

Podstawowymi elementami składowymi kurków kulowych EFAR są:

- korpus złożony z dwóch elementów połączonych w sposób nierozbieralny (połączenie z anaerobowym uszczelnieniem gwintu wewnętrznego), z kielichowymi, gwintowanymi króćcami przyłączeniowymi, z gwintami rurowymi wewnętrznymi i zewnętrznymi, w zakresie $G\frac{1}{2}$ ÷ G4 wg normy PN-EN ISO 228-1:2005; korpus wykonany jest z mosiądzu i pokryty na zewnątrz warstwą niklu lub chromu wg normy PN-EN ISO 1456:2009 albo piaskowany,
- kula z otworem pełnym, z bezpośrednim napędem ręcznym, wykonana z mosiądzu, pokryta zewnątrz warstwą chromu, polerowana (organ zamykający),
- dźwignia (rączka) jednoramienna, wykonana ze stali, pokryta tworzywem lub aluminiowe pokrętło motylkowe, mocowane na mosiężnym trzpieniu (napęd kuli),
- dławik, wykonany z mosiądzu,
- uszczelnienie kuli i trzpienia, wykonane z PTFE,
- element łączny – dwuzłączka mosiężna z uszczelnieniem stożkowym,
- uszczelnienie dwuzłączki, wykonane z PTFE,
- filtr, wykonany ze stali – w przypadku kurków kulowych z filtrem.

Asortyment i podstawowe parametry techniczne kurków kulowych EFAR podano w tablicy 1.

Kształt i wymiary wyrobów objętych Krajową Oceną Techniczną podano w Załączniku A, a surowce i materiały, z których są produkowane, w Załączniku B. Odchyłki wymiarów nietolerowanych odpowiadają klasie zgrubnej c wg normy PN-EN 22768-1:1999. Gwinty przyłączeniowe są zgodne z wymaganiami normy PN-EN ISO 228-1:2005.

Tablica 1

Typ	Średnica nominalna DN	Gwint	Wersja	Ciśnienie nominalne PN, MPa	Maksymalna temperatura pracy, T_{max} , °C	Napęd	Nr rys.
1	2	3	4	5	6	7	8
Kurek kulowy Art. 120	15	G $\frac{1}{2}$ "	nakrętno - nakrętna	25	150	dźwignia (rączka)	A1
	20	G $\frac{3}{4}$ "					
	25	G 1"					
	32	G 1 $\frac{1}{4}$ "					
	40	G 1 $\frac{1}{2}$ "					
	50	G 2"					
	65	G 2 $\frac{1}{2}$ "					
	80	G 3"					
	100	G 4"					

Tablica 1, c.d.

Typ	Średnica nominalna DN	Gwint	Wersja	Ciśnienie nominalne PN, MPa	Maksymalna temperatura pracy, T _{max} , °C	Napęd	Nr rys.
1	2	3	4	5	6	7	8
Kurek kulowy Art. 121	15	G ½"	nakrętno - nakrętna	25	150	pokrętko motylkowe	A2
	20	G ¾"					
	25	G 1"					
Kurek kulowy Art. 122	15	G ½"	wkrętno - nakrętna	25	150	dźwignia (rączka)	A3
	20	G ¾"					
	25	G 1"					
Kurek kulowy Art. 123	15	G ½"	wkrętno - nakrętna	25	150	pokrętko motylkowe	A4
	20	G ¾"					
	25	G 1"					
Kurek kulowy Art. 124	15	G ½"	wkrętno - wkrętna	25	150	dźwignia (rączka)	A5
	20	G ¾"					
	25	G 1"					
Kurek kulowy Art. 125	15	G ½"	wkrętno - wkrętna	25	150	pokrętko motylkowe	A6
	20	G ¾"					
	25	G 1"					
Kurek kulowy z półsrubunkiem Art. 126	15	G ½"	wkrętno - nakrętna	25	150	pokrętko motylkowe	A7
	20	G ¾"					
	25	G 1"					
Kurek kulowy z filtrem Art. 127	15	G ½"	nakrętno - nakrętna	25	150	dźwignia (rączka)	A8
	20	G ¾"					
Kurek kulowy spustowy (tzw. zawór czerpalny) Art. 128	15	G ½"	nakrętno - nakrętna	25	100	dźwignia (rączka)	A9
	20	G ¾"					

2. ZAMIERZONE ZASTOSOWANIE WYROBU

Kurki kulowe EFAR są przeznaczone do stosowania jako armatura zaporowa w instalacjach wody zimnej i ciepłej oraz instalacjach ogrzewczych i chłodniczych (w tym w instalacjach solarnych), gdzie czynnikiem roboczym jest woda lub roztwór wody z glikolem (do 50%).

Kurki kulowe EFAR (wg rys. A1 ÷ A8) charakteryzują się następującymi parametrami pracy:

- ciśnienie nominalne PN 25,
- temperatura maksymalna T_{max} = 150°C.

Kurki kulowe EFAR spustowe (tzw. zawory czerpalne) (wg rys. A9) charakteryzują się następującymi parametrami pracy:

- ciśnienie nominalne PN 25,
- temperatura maksymalna T_{max} = 100°C.

Kurki kulowe EFAR mogą pracować tylko w dwóch położeniach organu zamykającego: całkowicie zamknięte lub całkowicie otwarte i nie powinny być stosowane do regulacji przepływu.

Kurki kulowe EFAR mogą być instalowane w dowolnym położeniu osi kanału przepływowego, w pionie, poziomie lub pod kątem, z zapewnieniem miejsca na sterowanie napędem.

Zgodnie z Atestem Higienicznym Nr B-BK-6020-0644/20, wydanym przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, kurki kulowe odpowiadają wymaganiom higienicznym i mogą być stosowane w instalacjach wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Wyroby objęte niniejszą Krajową Oceną Techniczną powinny być stosowane zgodnie z:

- projektem technicznym, opracowanym dla określonego obiektu, uwzględniającym polskie normy i przepisy techniczno-budowlane, a w szczególności rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2022 r., poz. 1225),
- postanowieniami niniejszej Krajowej Oceny Technicznej,
- instrukcją stosowania opracowaną przez producenta i dostarczaną odbiorcom.

3. WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWE WYROBU I METODY ZASTOSOWANE DO ICH OCENY

3.1. Właściwości użytkowe wyrobu

Właściwości użytkowe kurków kulowych EFAR i metody zastosowane do ich oceny podano w tablicy 2.

Tablica 2

Poz.	Zasadnicze charakterystyki	Właściwości użytkowe	Metody oceny
1	2	3	4
1	Moment napędowy	PN-EN 13828:2005	PN-EN 13828:2005
2	Odporność na skręcanie	PN-EN 13828:2005	PN-EN 13828:2005
3	Odporność na zginanie	PN-EN 13828:2005	PN-EN 13828:2005
4	Wytrzymałość ograniczników	nie występują widoczne odkształcenia, pęknięcia lub uszkodzenia kurka	PN-EN 13828:2005
5	Szczelność: a) szczelność zamknięcia b) szczelność zewnętrzna	nie występują przecieki i uszkodzenia kurka	PN-EN 13828:2005 warunki badania: ciśnienie $1,5 \times P_{\max}^{1)}$, czas próby szczelności ≥ 60 s, temp. wody: $20 \pm 5^{\circ}\text{C}$
6	Trwałość	nie występują przecieki i uszkodzenia kurka	PN-EN 13828:2005
7	Uszczelnienie kątowe	PN-EN 13828:2005	PN-EN 13828:2005
8	Wytrzymałość hydrauliczna	nie występują odkształcenia, pęknięcia lub rozerwanie kurka	PN-EN 13828:2005 warunki badania: ciśnienie $1,5 \times P_{\max}^{1)}$, czas: ≥ 10 min., temp. wody: $20 \pm 5^{\circ}\text{C}$
9	Wytrzymałość i szczelność hydrauliczna w granicznych temperaturach pracy	nie występują przecieki i widoczne odkształcenia, pęknięcia lub uszkodzenia	PN-EN 13828:2005 PN-EN ISO 10497:2010 warunki badania: czas próby szczelności ≥ 60 s czas próby wytrzymałości ≥ 600 s ciśnienie: $1,5 \times P_{\max}^{1)}$, temp.: $T_{\max}^{2)}$ medium: woda, woda/glikol (50/50%)

c.d. tablicy 2

Poz.	Zasadnicze charakterystyki	Właściwości użytkowe	Metody oceny
1	2	3	4
10	Klasa przepustowości	VB (DN 15 do DN 40) VA (DN 50 do DN 100)	PN-M-75002:2016
11	Grupa akustyczna (w przypadku kurków kulowych do DN 32)	PN-EN 13828:2005	PN-EN 13828:2005
¹⁾ P _{max} – maksymalne ciśnienie pracy (ciśnienie nominalne PN) ²⁾ T _{max} – maksymalna temperatura pracy			

4. PAKOWANIE, TRANSPORT, SKŁADOWANIE ORAZ SPOSÓB ZNAKOWANIA WYROBU

Wyroby objęte niniejszą Krajową Oceną Techniczną powinny być pakowane w pudła tekturowe lub inne opakowania zapewniające zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem i uszkodzeniami mechanicznymi.

Wyroby powinny być przechowywane w opakowaniach w pomieszczeniach suchych, zabezpieczonych od wpływów atmosferycznych i czynników korozyjnych, zgodnie z instrukcją producenta.

Wyroby powinny być przewożone krytymi środkami transportu, zabezpieczone przed uszkodzeniem.

Sposób znakowania wyrobów znakiem budowlanym powinien być zgodny z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1966, z późniejszymi zmianami).

Oznakowaniu wyrobu znakiem budowlanym powinny towarzyszyć następujące informacje:

- dwie ostatnie cyfry roku, w którym znak budowlany został po raz pierwszy umieszczony na wyrobie budowlanym,
- nazwa i adres siedziby producenta lub znak identyfikacyjny pozwalający jednoznacznie określić nazwę i adres siedziby producenta,
- nazwa i oznaczenie typu wyrobu budowlanego,
- numer i rok wydania krajowej oceny technicznej, zgodnie z którą zostały zadeklarowane właściwości użytkowe (ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2),
- numer krajowej deklaracji właściwości użytkowych,
- poziom lub klasa zadeklarowanych właściwości użytkowych,
- adres strony internetowej producenta, jeżeli krajowa deklaracja właściwości użytkowych jest na niej udostępniona.

Wraz z krajową deklaracją właściwości użytkowych powinna być dostarczana albo udostępniana w odpowiednich przypadkach karta charakterystyki i/lub informacje o substancjach niebezpiecznych zawartych w wyrobie budowlanym, o których mowa w art. 31 lub 33 rozporządzenia (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów.

Ponadto oznakowanie wyrobu budowlanego, stanowiącego mieszaninę niebezpieczną według rozporządzenia REACH, powinno być zgodne z wymaganiami rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji

i mieszanin (CLP), zmieniającego i uchylającego dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006.

5. OCENA I WERYFIKACJA STAŁOŚCI WŁAŚCIWOŚCI UŻYTKOWYCH

5.1. Krajowy system oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Budownictwa z dnia 17 listopada 2016 r. w sprawie sposobu deklarowania właściwości użytkowych wyrobów budowlanych oraz sposobu znakowania ich znakiem budowlanym (Dz. U. z 2016 r., poz. 1966, z późniejszymi zmianami) ma zastosowanie system 3 oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych.

5.2. Badanie typu

Właściwości użytkowe, ocenione w p. 3, stanowią badanie typu wyrobu, dopóki nie nastąpią zmiany surowców, składników, linii produkcyjnej lub zakładu produkcyjnego.

5.3. Zakładowa kontrola produkcji

Producent powinien mieć wdrożony system zakładowej kontroli produkcji w zakładzie produkcyjnym. Wszystkie elementy tego systemu, wymagania i postanowienia, przyjęte przez Producenta, powinny być dokumentowane w sposób systematyczny, w formie zasad i procedur, włącznie z zapisami z prowadzonych badań. Zakładowa kontrola produkcji powinna być dostosowana do technologii produkcji i zapewniać utrzymanie w produkcji seryjnej deklarowanych właściwości użytkowych wyrobu.

Zakładowa kontrola produkcji obejmuje specyfikację i sprawdzanie surowców i składników, kontrolę i badania w procesie wytwarzania oraz badania kontrolne gotowych wyrobów (według p. 5.4), prowadzone przez Producenta zgodnie z ustalonym planem badań oraz według zasad i procedur określonych w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji, dostosowanych do technologii produkcji i zmierzających do uzyskania wyrobów o wymaganych właściwościach.

Kontrola produkcji powinna zapewniać, że wyroby są zgodne z Krajową Oceną Techniczną ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2. Wyniki kontroli produkcji powinny być systematycznie rejestrowane. Zapisy rejestru powinny potwierdzać, że wyroby spełniają kryteria oceny zgodności i weryfikacji stałości właściwości użytkowych. Poszczególne wyroby lub partie wyrobów i związane z nimi szczegóły produkcyjne muszą być w pełni możliwe do identyfikacji i odtworzenia.

5.4. Badania gotowych wyrobów

5.4.1. Program badań. Program badań obejmuje:

- a) badania bieżące,
- b) badania okresowe.

5.4.2. Badania bieżące. Badania bieżące obejmują sprawdzenie:

- a) wymiarów,
- b) szczelności,
- c) znakowania.

5.4.3. Badania okresowe. Badania okresowe obejmują sprawdzenie:

- a) odporności na skręcanie,
- b) odporności na zginanie,
- c) wytrzymałości ograniczników,
- d) uszczelnienia kątownego,
- e) wytrzymałości i szczelności hydraulicznej w granicznych temperaturach pracy.

5.5. Częstotliwość badań

Badania bieżące powinny być prowadzone zgodnie z ustalonym planem badań, ale nie rzadziej niż dla każdej partii wyrobów. Wielkość partii wyrobów powinna być określona w dokumentacji zakładowej kontroli produkcji.

Badania okresowe powinny być wykonywane nie rzadziej niż raz na 3 lata.

6. POUCZENIE

6.1. Krajowa Ocena Techniczna ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 zastępuje Krajową Ocenę Techniczną ITB-KOT-2018/0483 wydanie 1.

6.2. Krajowa Ocena Techniczna ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 jest pozytywną oceną właściwości użytkowych tych zasadniczych charakterystyk kurków kulowych EFAR, które zgodnie z zamierzonym zastosowaniem, wynikającym z postanowień Krajowej Oceny Technicznej, mają wpływ na spełnienie wymagań podstawowych przez obiekty budowlane, w których wyrób będzie zastosowany.

6.3. Krajowa Ocena Techniczna ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 nie jest dokumentem upoważniającym do oznakowania wyrobu budowlanego znakiem budowlanym.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (Dz. U. z 2021 r., poz. 1213) wyroby, których dotyczy niniejsza Krajowa Ocena Techniczna, mogą być wprowadzone do obrotu lub udostępniane na rynku krajowym, jeżeli producent dokonał oceny i weryfikacji stałości właściwości użytkowych, sporządził krajową deklarację właściwości użytkowych zgodnie z Krajową Oceną Techniczną ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 i oznakował wyroby znakiem budowlanym, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

6.4. Krajowa Ocena Techniczna ITB-KOT-2018/0483 wydanie 2 nie narusza uprawnień wynikających z przepisów o ochronie własności przemysłowej, a w szczególności ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2021 r., poz. 324, z późniejszymi zmianami). Zapewnienie tych uprawnień należy do obowiązków korzystających z niniejszej Krajowej Oceny Technicznej ITB.

6.5. ITB wydając Krajową Ocenę Techniczną nie bierze odpowiedzialności za ewentualne naruszenie praw wyłącznych i nabytych.

6.6. Krajowa Ocena Techniczna nie zwalnia producenta wyrobów od odpowiedzialności za ich prawidłową jakość, a wykonawców robót budowlanych od odpowiedzialności za ich właściwe zastosowanie.

6.7. Ważność Krajowej Oceny Technicznej może być przedłużana na kolejne okresy, nie dłuższe niż 5 lat.

7. WYKAZ DOKUMENTÓW WYKORZYSTANYCH W POSTĘPOWANIU

7.1. Raporty, sprawozdania z badań, oceny, klasyfikacje

- 1) LZE02-02043/22/Z00NZE. Raport z badań zaworów kulowych EFAR art. 120 i art. 126. Laboratorium Elementów Budowlanych (LZE) ITB, Poznań, 2022 r.
- 2) 5/W/GP-1/18. Sprawozdanie z badań kurków kulowych do instalacji wodociągowych, centralnego ogrzewania i sprężonego powietrza. Instytut Nafty i Gazu, Laboratorium Badań Armatury Gazowniczej. Kraków, 2018 r.
- 3) B-BK-60210-0644/20. Atest Higieniczny dla kurków kulowych. Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego. Państwowy Zakład Higieny. Warszawa, 2020 r.

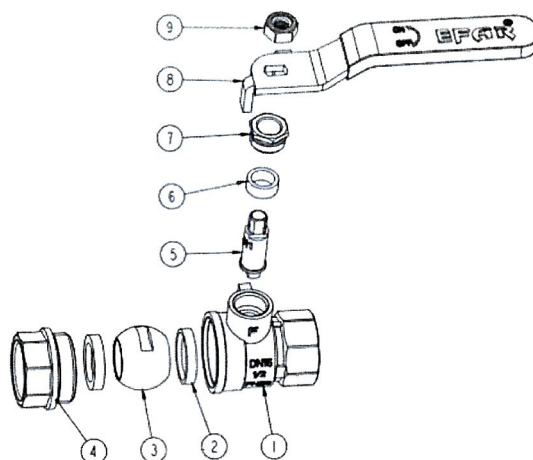
7.2. Normy i dokumenty związane

PN-EN ISO 228-1:2005	<i>Gwinty rurowe połączeń ze szczelnością nie uzyskiwaną na gwincie. Część 1: Wymiary, tolerancje i oznaczenie</i>
PN-EN 681-1:2002+A3:2006	<i>Uszczelnienia z elastomerów. Wymagania materiałowe dotyczące uszczelek złączy rur wodociągowych i odwadniających. Część 1: Guma</i>
PN-EN 751-1:2005	<i>Środki uszczelniające do metalowych połączeń gwintowych będących w kontakcie z gazami 1, 2. i 3. rodziny i wodą gorącą. Część 1: Anaerobowe środki uszczelniające</i>
PN-EN ISO 1456:2009	<i>Powłoki metalowe i inne nieorganiczne. Elektrolityczne powłoki niklowe, nikiel-chrom, miedź-nikiel oraz miedź-nikiel-chrom</i>
PN-EN ISO 10497:2010	<i>Badania armatury. Wymagania dotyczące próby ogniowe</i>
PN-EN 12266-1:2012	<i>Armatura przemysłowa. Badania armatury metalowej. Część 1: Próby ciśnieniowe, procedury badawcze i kryteria odbioru. Wymagania obowiązkowe</i>
PN-EN 13828:2005	<i>Armatura w budynkach. Ręcznie otwierane i zamykane kurki kulowe ze stopów miedzi i stali nierdzewnej do instalacji wodociągowych w budynkach. Badania i wymagania</i>
PN-EN 22768-1:1999	<i>Tolerancje ogólne. Tolerancje wymiarów liniowych i kątowych bez indywidualnych oznaczeń tolerancji</i>
PN-C-04607:1993	<i>Woda w instalacjach ogrzewania. Wymagania i badania dotyczące jakości wody</i>
ITB-KOT-2018/0483 wydanie 1	<i>Kurki kulowe EFAR</i>

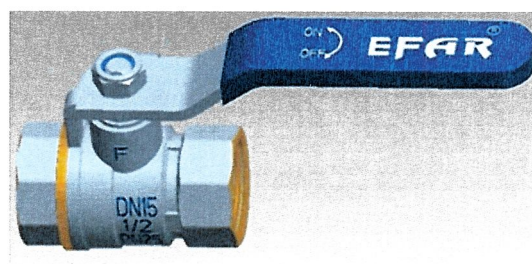
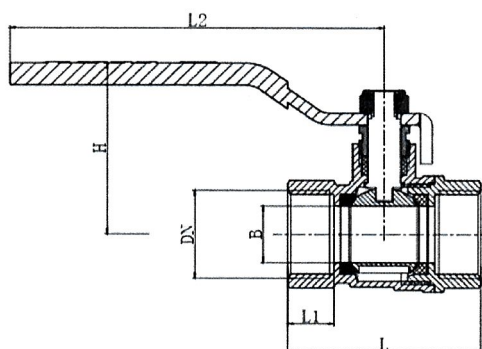
ZAŁĄCZNIKI

Załącznik A. Kształt i wymiary	11
Załącznik B. Materiały i znakowanie.....	20

Załącznik A.

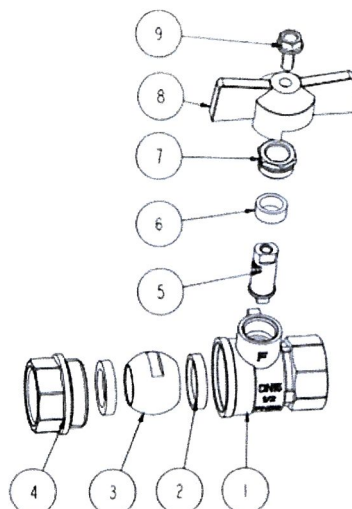

1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień, 6 - Uszczelnienie trzpienia, 7 - Dławik, 8 - Rączka (dźwignia), 9 - Nakrętka

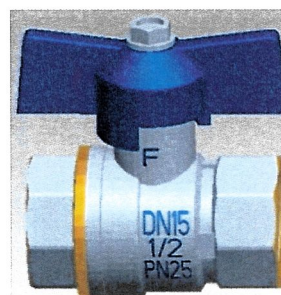
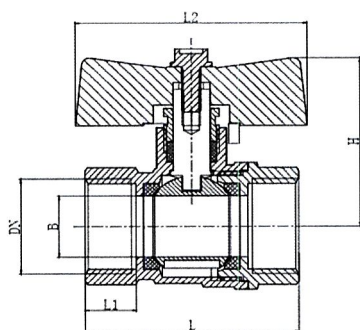

Gwint	Średnica nominalna DN	Wymiary, mm					Waga, g
		L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	46	11	41	89	14	148
G 3/4"	20	54	13	44	94	18	205
G 1"	25	61	14	53	100	21	312
G 1 1/4"	32	71	15	66	125	27	470
G 1 1/2"	40	78	16	70	145	32	660
G 2"	50	90	17	80	155	40	996
G 2 1/2"	65	116	21	101	219	54	2281
G 3"	80	133	24	112	241	63	3160
G 4"	100	170	31	123	241	79	4901

Rys. A1. Kurek kulowy EFAR z rączką (dźwignią), Art. 120

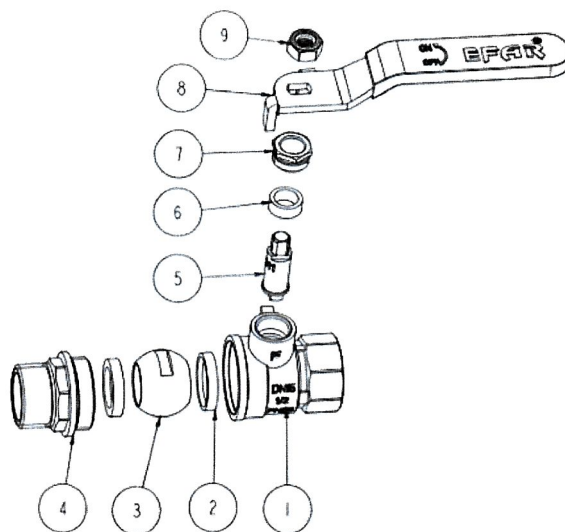

- 1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień, 6 - Uszczelnienie trzpienia,
7 - Dławik, 8 - Motylek, 9 - Nakrętka

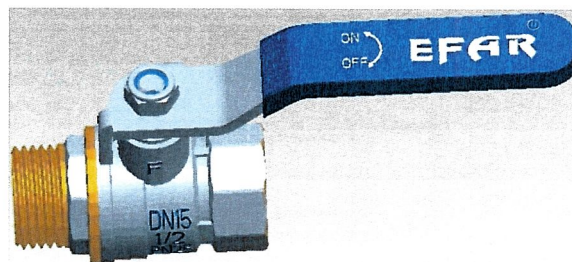
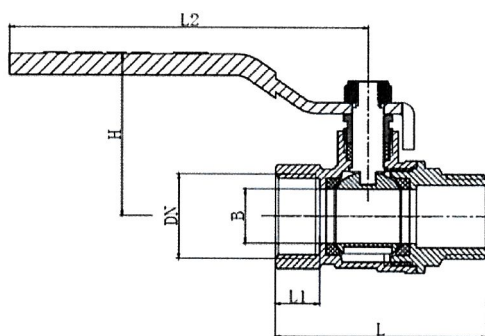

Gwint	Średnica nominalna	Wymiary, mm					Waga, g
	DN	L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	46	11	37	50	14	123
G 3/4"	20	54	13	40	50	18	177
G 1"	25	61	14	47	62	21	280

Rys. A2. Kurek kulowy EFAR, z motylkiem, Art. 121

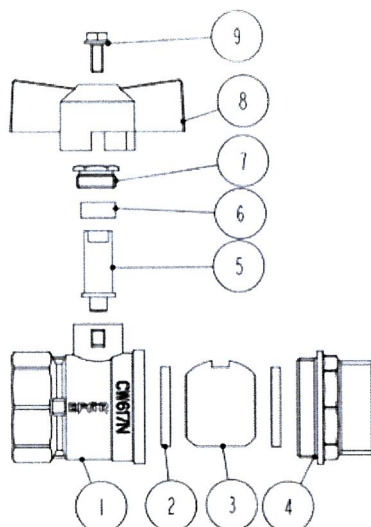

1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień, 6 - Uszczelnienie trzpienia, 7 - Dławik, 8 - Rączka (dźwignia), 9 - Nakrętka

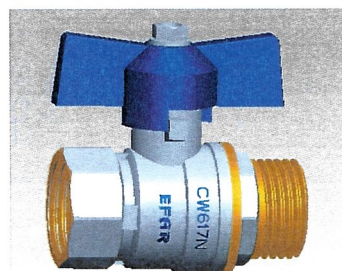
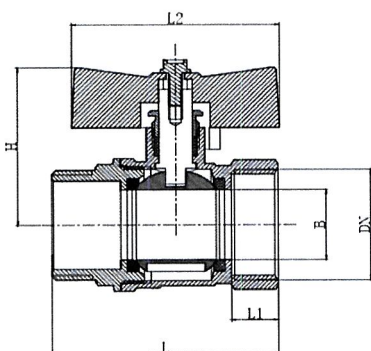

Gwint	Średnica nominalna DN	Wymiary, mm					Waga, g
		L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	53	11	41	89	14	158
G 3/4"	20	60	13	44	94	18	215
G 1"	25	68	14	53	100	21	331

Rys. A3. Kurek kulowy EFAR, z rączką (dźwignią), Art. 122

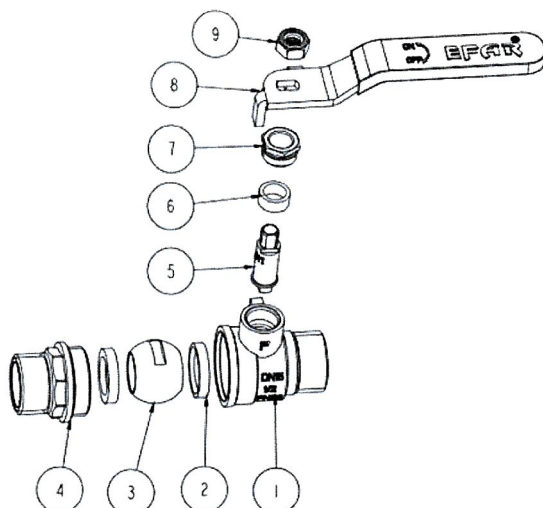

1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień,
6 - Uszczelnienie trzpienia, 7 - Dławik, 8 - Motylek, 9 - Nakrętka

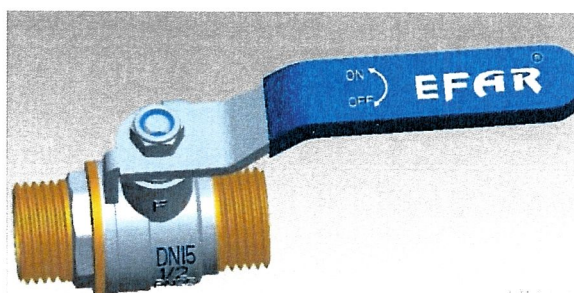
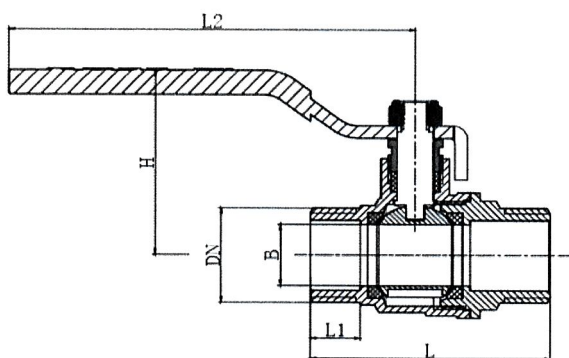

Gwint	Średnica nominalna	Wymiary, mm					Waga, g
	DN	L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	53	11	37	50	14	133
G 3/4"	20	60	13	40	50	18	188
G 1"	25	68	14	47	62	21	299

Rys. A4. Kurek kulowy EFAR, z motylkiem, Art. 123

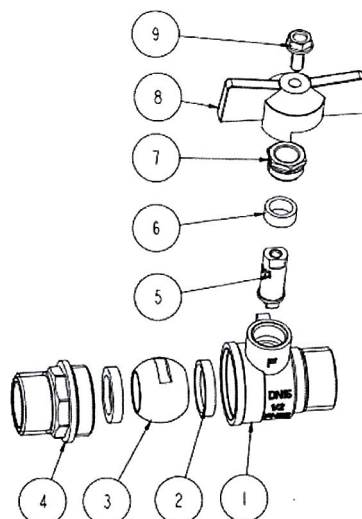

1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień,
6 - Uszczelnienie trzpienia, 7 - Dławik, 8 - Rączka (dźwignia), 9 - Nakrętka

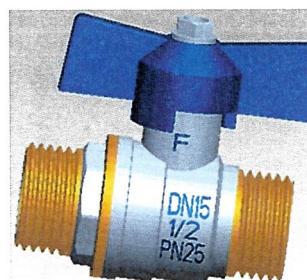
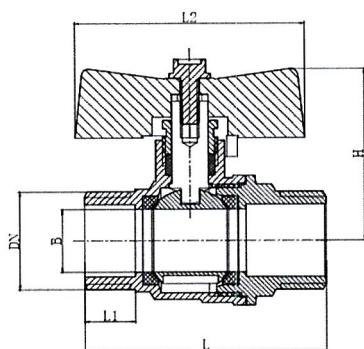

Gwint	Średnica nominalna	Wymiary, mm					Waga, g
	DN	L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	53	11	41	89	14	152
G 3/4"	20	59	11	44	94	18	207
G 1"	25	68	14	53	100	21	329

Rys. A5. Kurek kulowy EFAR, z rączką (dźwignią), Art. 124

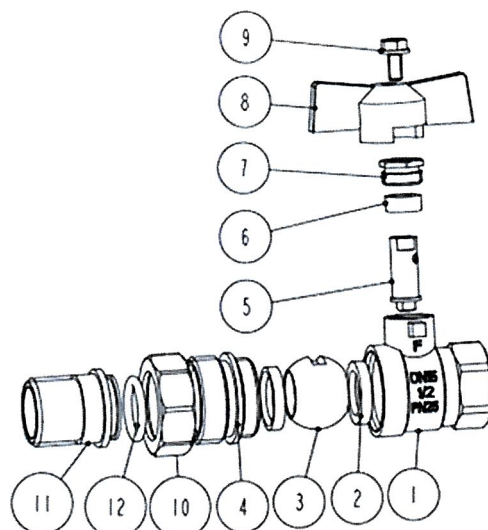

1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień,
6 - Uszczelnienie trzpienia, 7 - Dławik, 8 - Motylek, 9 - Nakrętka

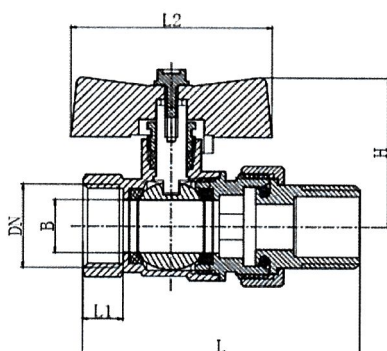

Gwint	Średnica nominalna	Wymiary, mm					Waga, g
	DN	L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	53	11	37	50	14	127
G 3/4"	20	60	13	40	50	18	180
G 1"	25	68	14	47	62	21	297

Rys. A6. Kurek kulowy EFAR, z motylikiem, Art. 125

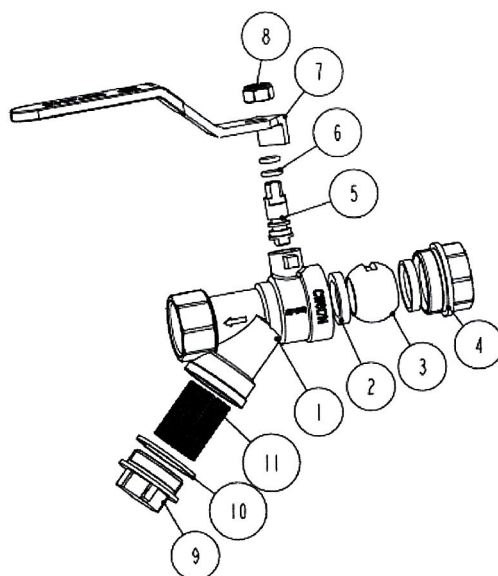

- 1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień, 6 - Uszczelnienie trzpienia, 7 - Dławik, 8 - Motylek, 9 - Nakrętka, 10 - Śrubunek, 11 - Złączka, 12 - Uszczelnienie (O-ring)

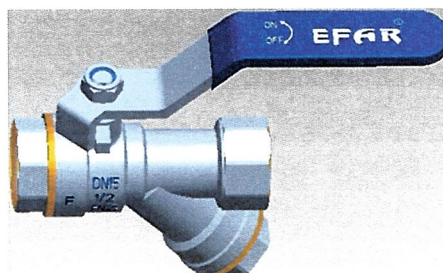
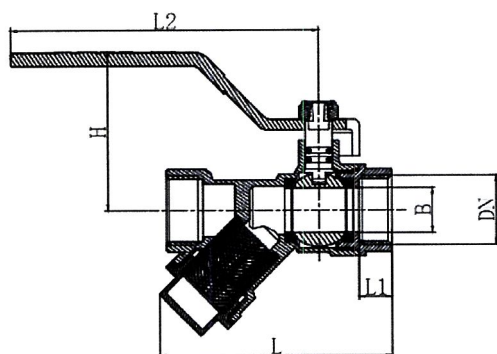

Gwint	Średnica nominalna	Wymiary, mm					Waga, g
	DN	L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	69	10	37	50	14	181
G 3/4"	20	79	12	40	50	18	263
G 1"	25	93	15	48	62	21	471

Rys. A7. Kurek kulowy EFAR z półśrubunkiem, z motylikiem, Art. 126

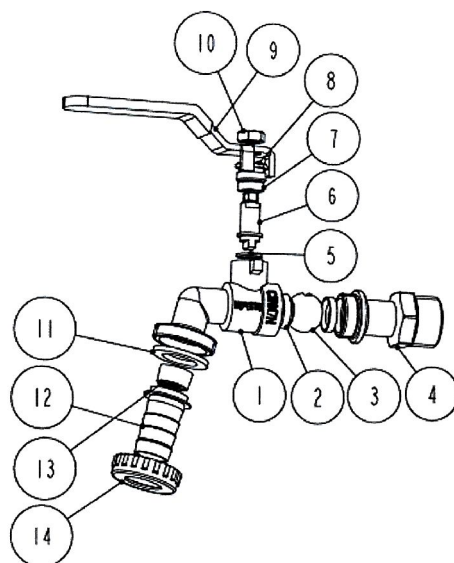

1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Trzpień, 6 - Uszczelnienie (O-ring),
7 - Rączka, 8 - Nakrętka, 9 - Korek, 10 - Uszczelka, 11 - Filtr

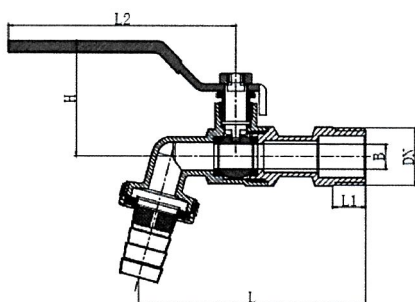

Gwint	Średnica nominalna DN	Wymiary, mm					Waga, g
		L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	70	10	48	93	13,5	210
G 3/4"	20	87	13	49	93	15	306

Rys. A8. Kurek kulowy EFAR z filtrem, z rączką (dźwignią), Art. 127

- 1 - Korpus, 2 - Uszczelnienie kuli, 3 - Kula, 4 - Wkrętka, 5 - Uszczelka, 6 - Trzpień,
7 - Uszczelka trzpienia, 8 - Dławik, 9 - Rączka, 10 - Nakrętka, 11 - Uszczelka, 12 - Końcówka na wąż,
13 - Aerator, 14 - Nakrętka

Gwint	Średnica nominalna	Wymiary, mm					Waga, g
	DN	L	L1	H	L2	B	
G 1/2"	15	82	12	41	82	9	166
G 3/4"	20	89	13	42	82	10	210

Rys. A9. Kurek kulowy spustowy (zawór czerpalny) EFAR, z rączką (dźwignią), Art. 128

Załącznik B.

B.1. Materiały. Kurki kulowe EFAR powinny być wykonywane z elementów i materiałów podanych w tablicy B1.

Tablica B1

Poz.	Nazwa elementu	Materiał
1	2	3
1	Korpus	mosiądz CW 617N wg PN-EN 12164:2011, pokryty elektrolityczną powłoką niklową lub chromową wg PN-EN ISO 1456:2009 albo piaskowany
2	Kula	mosiądz CW 617N wg PN-EN 12164:2011, pokryty elektrolityczną powłoką chromową wg PN-EN ISO 1456:2009
3	Wkrętka	mosiądz CW 617 N wg PN-EN 12164:2016
4	Trzpień	mosiądz CW 617 N wg PN-EN 12164:2016
5	Dławik	mosiądz CW 617 N wg PN-EN 12164:2016
6	Uszczelka kuli i trzpienia	tworzywo PTFE wg PN-EN 681-1:2002+A3:2006
7	Uszczelka przyłącza węża	tworzywo NBR wg PN-EN 549:2000
8	Uszczelnienie dwuzłączki (O-ring)	tworzywo PTFE wg PN-EN 681-1:2002+A3:2006
9	Dźwignia (rączka)	stal 235JR wg PN-EN 10025-1:2007, ocynkowana i pokryta tworzywem
10	Pokrętło motylkowe	aluminium Y102 wg PN-EN 573-3:2019,
11	Korek	mosiądz CW617N wg PN-EN 12164:2016
12	Uszczelnienie	środek uszczelniający Shanghai Tianli 352 wg PN-EN 751-1:2005
13	Filtr	stal 1CR18Ni9 wg PN-EN 10025-1:2007

B.2. Znakowanie. Kurki kulowe EFAR powinny być oznakowane w sposób trwały. Oznakowanie powinno zawierać co najmniej następujące informacje:

- średnicę nominalną,
- wartość ciśnienia nominalnego,
- datę lub kod produkcji.

Do każdego opakowania powinna być dołączona etykieta zawierająca co najmniej następujące informacje:

- znak lub nazwę producenta,
- oznaczenie katalogowe / handlowe,
- parametry pracy (wartość ciśnienia nominalnego oraz maksymalną temperaturę pracy).